

Nr 1313

Av herr **Hermansson m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 79, angående stöd till idrotten.

(Lika lydande med motion nr 1122 i Första kammaren)

Kungl. Maj:ts proposition nr 79 angående stöd till idrotten bygger i allt väsentligt på synpunkter och förslag från den utredning som tillsattes i november 1965. Bakgrunden härtill var de motioner om ökat stöd till idrotten som väckts — bl. a. av den kommunistiska riksdagsgruppen — och som ledde till ett enigt beslut i motionernas anda.

Under de år som gått sedan detta beslut fattades, har en del av motionskraven i viss mån förverkligats. Detta gäller främst förbättringen av anslagen för idrottsliga ändamål, men även vissa andra åtgärder, t. ex. gymnastik- och idrottsläro- utbildningens utbyggnad samt stödet åt korporations- och handikappidrotten. Men mycket återstår fortfarande.

Den föreliggande propositionen torde i sitt slag vara den mest omfattande som förelagts riksdagen och syftar till att stödja en idrottslig målinriktning enligt utredningens intentioner. Dessa har varit att det utökade samhällsstödet främst bör avse att stimulera bredd- och motionsidrotten. Vi noterar med tillfredsställelse att departementschefen anslutit sig till denna inriktning.

Den ökade satsningen på bredd- och motionsidrott har dock i propositionen knappast fått någon tillräckligt konkret utformning. Departementschefen har i huvudsak stannat vid att uttala vissa önskemål och ange allmänna principer. I praktiken torde det liksom hittills först och sist ankomma på de organisationer som får del av anslagsmedlen att bestämma avvägningen av den nämnda satsningen. Det synes oss därför vara rimligt och riktigt att vänta och se hur de framförda önskemålen vinner efterföljd innan eventuella kritiska synpunkter föres fram.

Vi anser det emellertid väl motiverat att i detta sammanhang fästa riksdagens uppmärksamhet vid det allbekanta faktum, att inom betydande delar av toppidrotten — och delvis även i »lägre» idrottsskikt — pågår en utveckling mot alltmera utpräglad professionalism. Elitmän erhåller öppet eller med föga maskering betydande gager i skiftande former, samtidigt som övergångar från en klubb till en annan medför en intensiv köpslagan, där icke obetydliga penningssummor sättes i omlopp.

Därutöver kan man konstatera, att kommersiella intressen utifrån infiltreras i idrotten. Bland annat utnyttjas idrottsanläggningar och idrottsmännen själva på ett starkt i ögonenfallande sätt för kommersiell reklam, och i viss utsträckning under-

ställes lokala idrottsklubbar stora affärsföretags direkta ledning. Välkända industriledare har också förklarat sig betrakta satsningen på idrotten som en investering — vilken underförstått skall ge företaget vinst.

Vi är fullt medvetna om att denna professionaliserade och kommersialiserade del ännu så länge utgör en relativt ringa procent av den totala idrottsrörelsen, men företeelsen är onekligen i tillväxt. Den måste uppmärksammas av samhället, i synnerhet som detta slag av idrott åtnjuter stor publicitet och samlar stort publikintresse.

Enligt vår mening kan det knappast vara angeläget för samhället att stödja denna professionaliserade och kommersialiserade form av idrott, som har tydlig karaktär av nöjesindustri. Vi är icke motståndare till elit- eller toppidrott och anser att idrottsliga »artister» bör få skälig ersättning för sina insatser, men idrott av affärsmässig art bör byggas på självfinansiering.

Det berörda problemet är onekligen svårangripligt på grund av den svenska idrottsrörelsens organisationsstruktur. Den affärsmässigt drivna idrotten kombinerar ofta med mera breddbetonad sådan utan större ekonomiska intäkter. Ej minst därför anser vi dock en utredning motiverad för att klarlägga omfattningen och arten av den professionaliserade idrottsverksamheten och hur samhällsstödet lämpligen bör avgränsas gentemot densamma.

I propositionen föreslås, att Sveriges riksidsrottsförbund (här kallat RF) beträffande anslagsfrågorna skall få samma funktion som en statsmyndighet i så måtto att RF:s styrelse (här kallad RIS) handhar de förvaltningsuppgifter som hänförs till organisationsstödet till idrotten. Detta skulle innebära, att utanför RF stående idrottsorganisationer måste lämna in sina anslagsäskanden till RIS, som har att yttra sig över framställningarna och göra upp förslag till fördelning av det totala anslaget.

Ett betydande antal remissinstanser har riktat erinringar mot eller direkt avstyrkt detta förslag. Vi ansluter oss till dem som anser, att RF icke bör tilldelas en sådan överordnad ställning i anslagsfrågorna. Det framstår som närmast barockt, att en organisation vilken själv är anslagsmottagande skall ha en funktion av berört slag gentemot andra sammanslutningar. Vi vill särskilt understryka vad statens ungdomsråd i sitt yttrande framhållit, nämligen att knappast någon annan folkrörelse skulle kunna tänkas acceptera en sådan ordning. Häri ligger icke något misstroende mot riksidsrottsstyrelsens strävan till oväld, men frågan måste ses från principiell synpunkt. Enligt vår mening bör anslagsäskandena granskas av ett fristående organ, knutet till det departement under vilket idrottsstödet sorterar. Medlemmen av idrottsutredningen, Henry Ohlson, har i en reservation till utredningsbetänkandet föreslagit ett särskilt råd för detta ändamål, och vi anser att hans förslag bör vinna beaktande.

Det måste f. ö. betecknas som förvånande, att departementschefen icke blott förordar de fristående idrottsförbundens anslutning till RF utan också — samtidigt som Kungl. Maj:ts representation i RIS ökas — ämnar helt slopa representationen i Korporationsidsrottsförbundets styrelse. Detta kan knappast uppfattas

som något annat än påtryckningsåtgärder. Mot denna bakgrund klingar det föga rent då på annat ställe i propositionen säges, att »givetvis är det dock de berörda organisationerna själva som beslutar i organisatoriska frågor av detta slag» (anslutningen till RF). Det blir ju då fråga om beslut under statsmakternas tryck. Lika orent klingar det — av samma anledning — då departementschefen med tydligt instämmande citerar utredningens konstaterande, att idrotten är en självständig och på demokratisk väg uppbyggd folkrörelse och att det är angeläget att detta förhållande bibehålls och förstärks. Om det sistnämnda skall gälla bör ju statsmakterna avhålla sig från varje åtgärd som kan uppfattas som försök att beskära nämnda självständighet.

Med hänvisning till det anförda föreslår vi,

att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts prop. nr 79 år 1970 måtte besluta,

att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om en utredning i syfte att klarlägga omfattningen och arten av den professionaliserade idrottsverksamheten och hur samhällsstödet lämpligen bör avgränsas gentemot densamma;

att riksdagen uttalar sig för tillskapandet av ett fristående och obundet organ, som mottar, granskar och har att yttra sig över de olika idrottsorganisationernas anslagsäskanden; samt

att riksdagen också uttalar sig emot i propositionen angivna åtgärder vilka kan komma att verka som påtryckning på olika idrottsorganisationer för att förändra deras organisatoriska förhållanden och självständighet.

Stockholm den 14 april 1970

C. H. Hermansson (vpk)

Gunvor Ryding (vpk)

Eivor Marklund (vpk)
